

Nd.

352. Frumvarp til laga

[32. mál]

um ættleiðingu.

(Eftir 2. umr. í Nd.)

1. gr.

Með leyfi forseta Íslands, sem dómsmálaráðherra veitir í umboði hans, getur sá, sem orðinn er 25 ára, tekið að sér kjörbarn. Eldri manni en 65 ára má þó ekki veita leyfi til að ættleiða yngra barn en 16 ára. Ef um hjón er að ræða, má þó annað þeirra vera eldra en 65 ára.

Nú ættleiða hjón barn, og nægir þá, að annað þeirra sé orðið 25 ára.

2. gr.

Eigi má veita þeim, sem sviptur er lögræði, leyfi til ættleiðingar, nema hann ættleiði ásamt lögráða maka og fái samþykki lögráðamanns. Þó er heimilt að veita þeim, sem sviptur er lögræði, leyfi til að ættleiða barn maka síns, enda komi leyfi lögráðamanns til.

3. gr.

Öðru hjóna má því aðeins veita leyfi til ættleiðingar, að hitt sé horfið, geðveikt eða fáviti. Þó getur annað hjóna með samþykki hins ættleitt barn þess eða kjörbarn.

4. gr.

Ekki er öðrum en hjónum heimilt að ættleiða saman.

Meðan ættleiðandi er á lífi, verður kjörbarn hans eingöngu ættleitt af maka hans.

5. gr.

Eigi má ættleiða þann, sem er 12 ára eða eldri, án samþykkis hans.

6. gr.

Samþykki foreldra þarf til ættleiðingar barns þeirra yngra en 21 árs. Ef annað foreldra er horfið, geðveikt eða fáviti, eða fer eigi með foreldravald, er samþykki hins nægilegt. Ef þannig er ástatt um bæði foreldri, þarf samþykki lögráðamanns.

Áður en ákvörðun er tekin, skal, ef unnt er, leita umsagnar þess foreldris, sem eigi þarf að samþykkja ættleiðingu. Ef sérstakur lögráðamaður er skipaður, skal leita umsagnar hans.

Ef sá, sem ættleiða á, er í hjónabandi, þarf samþykki maka.

7. gr.

Ef maður er sviptur lögræði, má eigi ættleiða hann án samþykkis lögráðamanns.

8. gr.

Leyfi til ættleiðingar verður því aðeins veitt, að ætla megi ættleiðinguna kjörbarninu heppilega, og ætlun kjörforeldra er að ala það upp, það hefur verið alið upp hjá þeim eða aðrar sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

Dómsmálaráðuneytið skal, áður en ákvörðun um ættleiðingarleyfi er tekin, afla sem gleggstra upplýsinga um hagi væntanlegs kjörforeldris og kjörbarns. Einnig skal leita umsagnar sóknarprests og barnaverndarnefndar.

Ef barn er ættleitt, skal ættleiðandi vera þeim kostum búinn, að hann geti veitt því sæmilegt uppeldi. Hann skal hafa óflekkað mannorð og eigi háður siðferðilegum, heilbrigðislegum eða fjárhagslegum annmörkum.

Ef ættleiðandi á arfgenga niðja, verður leyfi til ættleiðingar eigi veitt nema sérstaklega standi á.

9. gr.

Leyfi til ættleiðingar má ekki veita, eigi ættleiðandi að inna af hendi sérstaka greiðslu fyrir hana.

Ef foreldri greiðir með kjörbarni vegna ættleiðingar, má binda leyfi því skilræði, að tryggt sé, að greiðsla renni til kjörbarns eða framfærslu þess.

10. gr.

Í ættleiðingarleyfi má ákveða, að kjörbarn kenni sig til kjörforeldris.

Tilkynna skal viðkomandi presti um ættleiðingu og nafnbreytingu kjörbarns. Skal hann geta þessa í kirkjubók. Sama gildir um niðurfellingu ættleiðingar.

11. gr.

Foreldravald og önnur lögráð, ásamt réttindum og skyldum þeim samfara, flytjast við ættleiðingu til ættleiðanda. Lýkur þá framfærsluskyldu kjörbarns og foreldris þess.

Um erfðir kjörbarns, foreldra þess og kjörforeldra fer að erfðalögum.

12. gr.

Kjörbarn, ættleitt af hjónum, hefur sömu réttarstöðu gagnvart þeim og sameiginleg börn þeirra. Sama er um réttarstöðu barns, er annar maki ættleiðir kjörbarn eða eigið barn hins.

Nú skilja hjón og skipa skal forráðum kjörbarns, og náið samband var milli annars hjóna og kjörbarns fyrir giftingu, og skal þá að jafnaði veita því forræði barnsins.

13. gr.

Ekki skapast að lögum við ættleiðingu fjölskyldutengsl milli kjörbarns og ættar kjörforeldris, og eigi heldur milli kjörbarna innbyrðis.

14. gr.

Dómsmálaráðherra getur fellt niður ættleiðingu, ef kjörforeldri og kjörbarn eru sammála um að æskja þess. Ef annar aðili er sviptur lögráðum, þarf einnig samþykki lögráðamanns. Ef kjörbarn er ólögráða, verður ættleiðing ekki felld niður samkvæmt þessu ákvæði.

15. gr.

Krefjast má þess, að ættleiðing verði felld niður með dómi, ef telja verður það varða kjörbarn miklu, einkum ef kjörforeldri brýtur verulega af sér gegn kjörbarni eða vanrækir verulega þær skyldur, sem á því hvíla vegna ættleiðingar, tekur hættulegan sóttnæman sjúkdóm eða geðveiki, hneigist til drykkjuskapar eða annarra lasta. Kröfu um niðurfellingu ættleiðingar samkvæmt þessari grein skal kjörbarn gera. Ef kjörbarn er ólögráða, geðveikt eða fáviti, getur lögráðamaður þess, foreldri eða hlutaðeigandi yfirvald gert kröfu um niðurfellingu ættleiðingar.

16. gr.

Krefjast má þess, að ættleiðing verði felld niður með dómi, brjóti kjörbarn verulega af sér gagnvart kjörforeldri með ofbeldi eða illmælum, það hneigist til afbrota eða annarra lasta.

Ef kjörbarn reynist haldið geðveiki, vera fáviti, haldið öðrum verulegum andlegum eða líkamlegum annmarka, alvarlegum og langvarandi sjúkdómi, og ætla megi, að það hafi verið haldið annmarka þessum eða sjúkdómi fyrir ættleiðingu, og jafnframt að kjörforeldri hafi þá ekki verið um þetta kunnugt, þá má krefjast þess, að ættleiðing verði felld niður með dómi. Slík krafa skal að jafnaði gerð innan 5 ára frá dagsetningu ættleiðingarleyfis.

Kröfu um niðurfellingu ættleiðingar samkvæmt þessari grein skal kjörforeldri gera. Ef kjörforeldri er geðveikt, fáviti eða svipt lögræði, getur lögráðamaður þess gert kröfu um niðurfellingu ættleiðingar.

17. gr.

Nú hafa hjón ættleitt barn saman, og tekur þá niðurfelling ættleiðingar til þeirra beggja, enda þarf þá samþykki beggja hjóna og kjörbarns, sbr. 14. gr. — Annað hjóna getur þó, þegar ríkar ástæður eru fyrir hendi, krafizt niðurfellingar ættleiðingar, þó að hitt vilji sæta brotum eða annmörkum kjörbarns, þeim er í 1. málsgrein 16. gr. getur. Svo má og fella niður ættleiðingu samkvæmt 15. gr., þó að þær aðstæður, er þar greinir, varði aðeins annað kjörforeldri. Krefjast má, að ættleiðing verði felld niður samkvæmt 2. málsgr. 16. gr., þó að öðru kjörforeldri hafi verið kunnugt um annmarka á barninu, en þó ekki eftir kröfum þess kjörforeldris eins.

18. gr.

Áður en ákvörðun er tekin um niðurfellingu ættleiðingar samkvæmt 15. og 16. gr., skal dómari, ef unnt er, fá umsögn þeirra aðila, sem veita þurftu samþykki til ættleiðingar eða rétt áttu á að láta álit sitt í ljós um ættleiðingu samkvæmt ákvæðum laga.

19. gr.

Er ættleiðing fellur niður, lýkur lögskiptum vegna ættleiðingar milli kjörforeldris og kjörbarns. Þó er kjörbarni heimilt að kenna sig til kjörforeldris, leyfi dómsmálaráðherra það eða viðkomandi dómari. Annars takast aftur lögskipti kjörbarns og foreldra.

20. gr.

Ákveða má, með samningi við erlent ríki, að ríkisborgarar þess geti eingöngu ættleitt eða orðið ættleiddir hér á landi samkvæmt ákveðnum sammingsbundnum skilyrðum.

Samsvarandi ákvarðanir má gera um niðurfellingu ættleiðingar, þegar kjörbarn er erlendur ríkisborgari.

21. gr.

Ákveða má með reglugerð, að því er tiltekin erlend ríki varðar, að íslenzkir ríkisborgarar megi eingöngu ættleiða þar eða þeir verði aðeins ættleiddir þar samkvæmt ákveðnum skilyrðum.

Á sama hátt má ákveða, að ættleiðingu verði ekki slitið samkvæmt íslenzkum lögum í erlendu ríki, ef kjörbarn er íslenzkur ríkisborgari.

22. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.